

IV Всеукраїнський аграрний форум: аналіз ситуації в агропромисловому комплексі України

У Києві 27 лютого відбувся IV Всеукраїнський аграрний форум, який об'єднав більш як 500 представників сільського господарства з усіх областей України для обговорення нагальних проблем в АПК, щоб не допустити занепаду аграрного сектору та катастрофічного зменшення показників сільгоспвиробництва.

У роботі Форуму узяли участь Міністр аграрної політики та продовольства України Олексій Павленко, Голова Комітету з питань аграрної політики та земельних ресурсів України Тарас Кутувий, заступник голови Комітету ВР України з питань аграрної політики та земельних відносин Олександр Бакуменко, члени міжфракційного депутатського "Аграрного об'єднання", народні депутати України, керівники профільних аграрних осожіацій та ін.

Так, Олександр Бакуменко повідомив, що за період з 2000 по 2014 рік виробництво м'яса зросло у 1,6 рази, а яєць – у 2,3. Він також наголосив, що нині в Україні більше 90% м'яса і м'ясопродуктів, а також 100% яєць і яєчних продуктів – це вітчизняного виробництва. Ріст об'ємів виробництва в останні роки відбувся, у тому числі, і завдяки державній підтримці: пільговий режим оподаткування, часткова компенсація кредитів, прямі дотації тощо. Проте О. Бакуменко відмітив, що у 2013, 2014 і 2015 рр. окрім спецрежиму ПДВ і фіксованого податку (збільшений у 21 раз) іншої підтримки галузі не було. Він також наголосив, що нині в АПК, а особливо в галузі тваринництва, виникла критична ситуація, що пов'язано з різкою девальвацією гривни, яка різко знизила собівартість продукції тваринництва. Так, за 3 місяці ціни на кукурудзу, фуражну пшеницю і шроти збільшились у 2-2,5 рази, оскільки вони прив'язані до світових цін і курсу долара. Вартість імпоротної складової (племенні ресурси, премікси, амінокислоти, вакцини, кормові добавки тощо) збільшилась у 3-4 рази. Якщо ж імпортна складова у структурі собівартості тваринництва була в межах 10-15%, то нині вона вже становить 35-45%. Загалом же собівартість продукції тваринництва збільшилась на 65-75%, у той час оптово-відпускні ціни збільшились на 10-20%, що обумовлено низькою покупною здатністю населення.

Адже вперше за 10 років у січні місяці 2015 року знизились усі показники розвитку галузі тваринництва. О. Бакуменко підкреслив: "Якщо не будуть прийняти екстрені заходи НБУ і Урядом, то упродовж 2-3 місяців відбудеться різке скорочення об'ємів виробництва продукції тваринництва і буде зупине-

но 30-40% діючих підприємств”.

У резолюції Четвертого Всеукраїнського аграрного форуму зазначено, що після підписання коаліційної угоди та формування нового складу Кабінету Міністрів України відбулися певні зрушення щодо покращення умов роботи сільськогосподарських товаровиробників.

Зокрема, прийнято Постанову КМУ України, в якій передбачено скорочення термінів видачі фітосанітарного та карантинного сертифікатів, скорочено перелік об'єктів карантинного регулювання для внутрішніх перевезень, спрощений порядок проведення державних випробувань, реєстрації та перереєстрації пестицидів і агрохімікатів. Також прийнято Закон про дерегуляцію господарської діяльності, яким передбачено стимулювання раціонального використання сільськогосподарських земель, спрощення орендних відносин, відміна необхідності обов'язкової розробки сівозмін.

У той же час, значна кількість питань в галузі агропромислового комплексу України залишаються не вирішеними.

Так, збільшено фіскальне навантаження. Збільшення величини єдиного податку, що сплачується сільськогосподарськими підприємствами в 21 раз до 2 млрд. грн. у рік. Збільшено базу для розрахунку орендної плати за сільськогосподарські угіддя на 25%. Запроваджено невідшкодування ПДВ при експорті зернових та олійних культур з України.

Різка девальвація національної валюти збільшила операційні витрати аграрних підприємств в чотири рази та загрожує повній зупинці роботи підприємств тваринницької галузі.

Анонсуються відміна пільгової систем оподаткування сільськогосподарських виробників з 2016 року, не зважаючи на закріплення гарантій, щодо збереження існуючої системи оподаткування сільськогосподарських підприємств до 2018 року в коаліційній угоді.

Залишається централізоване розпорядження землями державної власності. Обмеження «земельної» юрисдикції органів місцевого самоврядування лише межами населених пунктів невиправдано ускладнює розвиток населених пунктів, зменшує матеріальну основу місцевого самоврядування. До того ж, це не узгоджується з одним із основних принципів демократичного суспільства, який визнаний у світі – принципом повсюдності місцевого самоврядування.

Неефективне управління державними аграрними підприємствами призводить до бюджетних витрат.

М'ясне скотарство залишається однією з найзбитковіших галузей сільського господарства. Витрати на відгодівлю худоби не покриваються, відсутні мотиви до вирощування худоби в майбутньому, зменшення материнського поголів'я зведе нанівець виробництво яловичини та молока в Україні в середньостроковій та довгостроковій перспективі.

Різке здорожчання та дефіцит оборотних засобів

виробництва (мінеральні добрива, насіння, паливо, ЗЗР тощо), необхідних для успішного проведення весняно-польових робіт.

Враховуючи вищезазначене, учасники четвертого Всеукраїнського аграрного форуму вирішили:

1. Співголовам Всеукраїнського аграрного форуму звернутись до Президента України, Прем'єр-міністра України та голів депутатських фракцій щодо підтримки пріоритетних законопроектів для галузі агропромислового комплексу.

2. Рекомендувати Прем'єр-міністру України проводити щомісячні зустрічі із співголовами Всеукраїнського аграрного форуму з метою обговорення прогресу у вирішенні проблемних питань аграрного сектору

ПОДІЯ

3. Залишити діючі податкові стимули для агропромислового комплексу в частині спеціального режиму оподаткування виробників, принаймні до 2018 року. Запровадити автоматичне відшкодування ПДВ при експорті всіх видів аграрної продукції.

4. Підтримати Проект Закону “Про деякі заходи щодо посилення ролі територіальних громад в управлінні земельними ресурсами” №1159 від 02.12.2014 р., який передбачає повернення місцевим радам повноваження щодо розпорядження землями, що лежать за межами населених пунктів.

4. Приватизувати аграрні активи, що знаходяться у підпорядкуванні Міністерства аграрної політики та продовольства України, шляхом продажу на аукціоні.

5. Розглянути питання щодо монопольного становища на ринку мінеральних добрив.

6. Передбачити в Державному бюджеті України кошти на цільову підтримку тваринницької галузі.

7. Запровадити ефективне використання складських документів на зерно та аграрних розписок з метою залучення додаткових фінансів.

8. Запровадити систему акредитації приватних підприємств стосовно надання їм права видачі дозвільних документів.

9. Розподілити більшість повноважень державних контролюючих органів в сфері сільського господарства між профільними асоціаціями. Забезпечити присутність представників профільних асоціацій в наглядових радах державних аграрних підприємств.

10. Запровадити нову методику розрахунку нормативно-грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.

11. Розробити та впровадити цілісну систему розвитку агрострахування як гарантію продовольчої безпеки України.

12. Запровадити державну програму розвитку сільських територій.

Загалом Всеукраїнський аграрний форум є постійно діючою структурою, яка об'єднує профільні асоціації, товаровиробників та переробників сільськогосподарської продукції. Координаційна рада Форуму постійно аналізує ситуацію в агропромисловому комплексі та виносить найбільш актуальні питання на обговорення Всеукраїнського аграрного форуму з метою створення сприятливих умов для господарювання на селі.

В.В. Мельник,

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*